

Restituce

Výkladem ustanovení zákona č. [212/2009](#) Sb., ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb., s přihlédnutím k ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n., nelze než dovodit, že tento zákon upravuje - jak to vyplývá z jeho ustanovení § 1 - vypořádání občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali jako státní občané Československé republiky na Podkarpatské Rusi, a nikoliv vypořádání za každou přihlášku k soupisu majetku podanou podílovým spoluvlastníkem tohoto majetku, přičemž pro určení výše finančního vypořádání za tento majetek zákon jako rozhodující pokládá okruh a cenu nemovitostí uvedených v přihlášce k soupisu podle citovaného vládního nařízení, vynásobené indexem 10; výše vypořádání (za okruh a cenu nemovitostí), jak zákon stanoví v ustanovení § 7 odst. 5, nesmí převýšit celkem částku 2.000.000,- Kč, a to i v případě, je-li více oprávněných osob. Maximální výši vypořádání stanovenou v ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. [212/2009](#) Sb., ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb., tj. částku 2.000.000,- Kč, je tedy třeba vždy vztahovat k celku nemovitého majetku (okruhu a ceně nemovitostí uvedených v přihlášce k soupisu) zanechaného na Podkarpatské Rusi, a to bez ohledu na počet jeho (tehdejších) spoluvlastníků a počet přihlášek k soupisu nemovitého majetku podle citovaného vládního nařízení, přičemž „tuto částku jako zákonnou maximální výši vypořádání nelze v žádném případě překročit“. Přijetím zákona č. [212/2009](#) Sb. coby restitučního předpisu, byť s odstupem 20 let, se demokratická společnost snaží alespoň o částečné zmírnění následků majetkových křivd občanům České republiky, k nimž došlo zanecháním nemovitého majetku na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik. Podle ústavního soudu (usnesení ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. II. ÚS 3241/10) „je věcí státu, aby určil, za jakých podmínek budou poškozené osoby odškodněny. Zákonodárce tak může stanovit nejen okruh oprávněných osob, ale i rozsah majetku a časové limity restitucí. Při stanovení rozsahu odškodnění je zákonodárce pouze limitován zákazem libovůle. Pokud tedy zákonodárce vymezil rozsah odškodnění ve speciálním zákonu, soud je povinen podle těchto ustanovení postupovat a nemůže nahrazovat vůli zákonodárce a stanovovat další náhrady, případně rozšiřovat okruh oprávněných osob, které nejsou ve speciálních předpisech uvedeny....Není možné přitom přehlížet, že ke vzniku majetkových křivd nedošlo v důsledku vydání restitučních předpisů, ale v souvislosti se samotným aktem (mezinárodní smlouvou), na jehož základě bylo území Podkarpatské Rusi přenecháno jinému státu“.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 883/2016, ze dne 15.12.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a) P. Ch., b) Ing. T. Ch., c) V. M., a d) B. N., všech zastoupených JUDr. K.Š., advokátkou se sídlem v B., za účasti České republiky - Ministerstva vnitra, se sídlem v P., o vypořádání za nemovitý majetek podle zákona č. [212/2009](#) Sb., ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb., vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 15 C 75/2013, o dovolání České republiky - Ministerstva vnitra proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. listopadu 2015, č. j. 70 Co 368/2015-55, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. listopadu 2015, č. j. 70 Co 368/2015-55, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 27. května 2015, č. j. 15 C 75/2013-31, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 7 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobci a) a b) a žalobci c) a d) se dvěma samostatnými žalobami podanými podle části páté občanského soudního řádu, doručenými Obvodnímu soudu pro Prahu 7 dne 29. 3. 2013 a zapsanými pod sp. zn. 15 C 75/2013 a pod sp. zn. 29 C 75/2013, domáhali, aby České republice - Ministerstvu

vnitř byla uložena povinnost zaplatit jim každému z nich částku 1.000.000,- Kč jako finanční vypořádání podle zákona č. [212/2009](#) Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik (dále jen „SSSR“), ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb. (dále též jen „zákon č. [212/2009](#) Sb.“), za nemovitý majetek zanechaný jejich právními předchůdci na Podkarpatské Rusi v obci Ch. a R., čímž bude nahrazeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru správy majetku ze dne 9. 11. 2012, č. j. MV-69888-51/OSM-2009, ve znění rozhodnutí ministra vnitra ze dne 29. 1. 2013, č. j. MV-139592-4/VS-2012.

Obvodní soud pro Prahu 7 - po zjištění, že o obou uplatněných nárocích žalobců rozhodla účastnice řízení jedním rozhodnutím, čímž došlo podle ustanovení § 250b odst. 1 o. s. ř. ze zákona k jejich spojení - obě věci projednal pod sp. zn. 15 C 75/2013 a rozsudkem ze dne 27. 5. 2015, č. j. 15 C 75/2013-31, rozhodl, že Česká republika - Ministerstvo vnitra je povinna zaplatit každému ze žalobců částku 863.750,- Kč, čímž nahradil rozhodnutí Ministerstva vnitra - odboru správy majetku ze dne 9. 11. 2012, č. j. MV-69888-51/OSM-2009, ve znění rozhodnutí ministra vnitra ze dne 29. 1. 2013, č. j. MV-139592-4/VS-2012; dále účastnici řízení uložil zaplatit každému ze žalobců a) a b) na náhradě nákladů řízení částku 10.455,90 Kč a každému ze žalobců c) a d) na náhradě nákladů řízení částku 13.819,70 Kč k rukám jejich zástupkyně.

K odvolání účastnice řízení Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. 11. 2015, č. j. 70 Co 368/2015-55, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil s tím, že tímto rozsudkem se nahrazuje rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru správy majetku ze dne 9. 11. 2012, č. j. MV-69888-51/OSM-2009, ve znění rozhodnutí ministra vnitra ze dne 29. 1. 2013, č. j. MV-139592-4/VS-2012, v rozsahu nad rámec jím přiznané částky 136.250,- Kč pro každého ze žalobců, a účastnici řízení uložil povinnost zaplatit každému ze žalobců na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 7.316,57 Kč k rukám jejich zástupkyně.

Soudy obou stupňů vyšly ze zjištění, že otec žalobců a) a b) Ing. V. Ch., narozený dne , a matka žalobců c) a d) B. M., rozená Ch., narozená dne, byli sourozenci, kteří se narodili V. Ch. st., zemřelému dne 9. 3. 1944, a B. Ch., rozené T., zemřelé dne 18. 1. 1946, že prarodiče i rodiče žalobců byli československými státními občany, kteří před druhou světovou válkou žili v obci Ch., Podkarpatská Rus, odkud byli nuceni odejít v červnu roku 1940 v souvislosti s postoupením území Maďarskému království (na základě tzv. Vídeňské arbitráže). Dne 15. 3. 1947 podali otec žalobců a) a b) Ing. V. Ch. a matka žalobců c) a d) každý sám za sebe podle vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n. přihlášku k soupisu majetku zanechaného na území tehdejší Podkarpatské Rusi, v níž uvedli nemovitý majetek v obecné ceně ke dni 21. 5. 1938 (lesní a zemědělský majetek zapsaný na č.k.v. 362, 322, 1077 a 439-440/a v ceně 2.970.000,- Kč, hospodářské budovy v R. na uvedených pozemcích v ceně 190.000,- Kč, domovní a pozemkový majetek představující obytný dům v Ch. na č.k.v. 4414 na zastavěné ploše 180 m² a obytný dům v č.k.v. 439-440/a na zastavěné ploše 200 m² v ceně staveb 233.000,- Kč a pozemků 10.000,- Kč, dále pozemky patřící k budově v Ch. na č.k.v. 4414 o výměře 80 m² v ceně 42.000,- Kč, budovy v č.k.v. 4414, a to pekárnu, garáže a sklad chleba v ceně staveb 115.000,- Kč a pozemků 5.000,- Kč), přičemž každý z nich se domáhal náhrady v poloviční výši za zemědělský a lesní majetek ve výši 1.717.000,- Kč a za domovní a pozemkový majetek ve výši 142.500,- Kč s tím, že jsou polovičními vlastníky všech nemovitostí; v těchto přihláškách dále poznamenali, že u domu v Ch. je knihovně jako vlastník uvedena B. Ch. st., u domu v R. je jako poloviční vlastník uvedena B. Ch. st. a jako čtvrtinová vlastníci jsou uvedeni V. Ch. ml. a B. Ch. ml., ale že skutečnými vlastníky jsou žadatelé každý z jedné poloviny. V dodatku k přihlášce Ing. Ch. uvedl, že po smrti rodičů bylo provedeno dědické řízení ohledně majetku v Československu, že o majetku zanechaného na Podkarpatské Rusi nemohlo být rozhodnuto, a že v přihláškách je uveden stav majetku rodičů jako již mezi žadatele rozdělený s tím, že pokud by bylo třeba podat přihlášku i za zemřelé rodiče, učiní tak na vyzvu úřadů, která jim zaslána nebyla. Dále bylo zjištěno, že otec

žalobců a) a b) a matka žalobců c) a d) byli ke dni 29. 6. 1945 i ke dni jejich úmrtí státními občany Československé republiky, že za nemovitosti zanechané na Podkarpatské Rusi byli dne 30. 9. 1960 odškodněni Ministerstvem financí za obytný dům v Ch. z titulu dědictví této náhrady po jejich matce a že žalobci jsou státními občany České republiky. Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 9. 11. 2012, č. j. MV-69888-51/OSM-2009, ve znění rozhodnutí ministra vnitra ze dne 29. 1. 2013, č. j. MV-139592-4/VS-2012, bylo žalobcům přiznáno vypořádání v celkové částce 545.000,- Kč, z níž na každého z nich připadá jedna čtvrtina, tedy částka 136.250,- Kč. V odůvodnění těchto rozhodnutí se uvádí, že předmětem vypořádání může být pouze majetek, který dědeček žalobců daroval nebo koupil svým dětem do spoluvlastnictví (cca 46 ha pozemků), a nikoliv majetek v celkové ceně 2.970.000,- Kč, která zahrnovala cenu veškerých pozemků, tj. i pozemků spoluvlastněných prarodiči žalobců; mimo to se celková cena nemovitostí v porovnání s Hlášením o majetku zemědělců ze dne 13. 9. 1939 (v němž je uvedena cena ve výši 120.000,- Kčs) jeví jako nadhodnocená.

Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně dovodil, že žalobci jsou osobami oprávněnými podle zákona č. [212/2009](#) Sb. a že splňují všechny předpoklady pro přiznání vypořádání (odškodnění). Poukázal na judikaturu Ústavního soudu a v otázce rozsahu nemovitého majetku, za nějž žalobcům náleží odškodnění, vyšel shodně se soudem prvního stupně z toho, že v době úmrtí prarodičů žalobců se dědické právo na území Podkarpatské Rusi řídilo uherským zvykovým právem (a nikoliv obecným zákoníkem občanským z roku 1811 jako v českých zemích), podle kterého projednání dědictví bylo ponecháno na vůli zainteresovaných osob, byť v případě nemovitých věcí „byl v zájmu udržení pořádku v pozemkových knihách dědický soud povinen zahájit dědické řízení z úřední povinnosti, avšak neprovedení dědického řízení ani v takovém případě nic neměnilo na zásadě, že dědictví nabytí dědic ze zákona již smrtí zůstavitele“. Za správný proto považoval závěr soudu prvního stupně, že „podle tohoto práva došlo k dědění nemovitého majetku“ rodiči žalobců ke dni úmrtí prarodičů žalobců. V úvahu přitom vzal i širší souvislosti předmětného období, kdy nebylo možné trvat na podmínce projednání dědictví, zejména, bylo-li území Podkarpatské Rusi po skončení druhé světové války postoupeno tehdejšímu SSSR. Dovodil, že pakliže prarodiče žalobců vlastnické právo k nemovitému majetku nepozbyli, jejich smrtí tento majetek nabyli v rozsahu jedné poloviny otec žalobců a) a b) Ing. V. Ch. a v rozsahu druhé poloviny matka žalobců c) a d) B. Ch., kteří se v důsledku smluvního postoupení tohoto území SSSR nemohli ujmout výkonu vlastnických práv k němu a pozbyli jej. Odvolací soud přisvědčil i názoru soudu prvního stupně ohledně výše vypořádání pro každého ze žalobců podle ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. [212/2009](#) Sb. na základě přihlášek k soupisu majetku dle vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n. podaných rodiči žalobců, z nichž vyplývá soupis majetku, cena nemovitostí v celkové výši 3.565,000,- Kčs i rozsah spoluvlastnických podílů každého z rodičů žalobců. Ztotožnil se i s jeho názorem, že „jde o dva samostatné nároky, neboť oba vycházejí ze dvou původně samostatně podaných a projednaných žádostí sourozenců Ch., přičemž jen skutečnost, že se týkaly stejného majetku, není rozhodná“; každému ze žalobců tak náleží finanční vypořádání (po odečtení částky 136.250,- Kč, která každému z nich již byla vyplacena) v částce 863.750,- Kč, přičemž výše již dříve poskytnutého odškodnění v rámci dodatečného vypořádání dědictví ve výši 8.106,40 Kč nemá na výslednou hodnotu odškodnění vliv. Z ustanovení § 7 odst. 5 zákona totiž podle odvolacího soudu „není zřejmé, jaký byl ve vztahu k maximální hranici 2.000.000,- Kč skutečný záměr zákonodárce, tedy ve vztahu ke kterým konkrétním okolnostem či podmínkám lze uvedenou hranici považovat za nepřekročitelnou“. Spornost uvedeného ustanovení přitom připouští i Důvodová zpráva k zákonu č. [121/2012](#) Sb., kterým „však zákonodárce uvedenou nejasnost nenapravit“. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně uzavřel, že nároky žalobců na odškodnění se odvíjejí od původních podaných přihlášek s tím, že „záměrem a cílem zákona č. [212/2009](#) Sb. bylo (dle důvodové zprávy) odškodnit případy, kdy byť byly přihlášky podány, k odškodnění buďto nedošlo nebo k němu došlo jen částečně. Na tento závěr nemůže mít vliv skutečnost, že účastnice řízení (resp. i soud v projednávané věci) řízení ohledně obou samostatně podaných žádostí, resp. též samostatných žalob, procesně sloučil do jednoho řízení.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala účastnice řízení dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.), jež pokládá za přípustné podle ustanovení § 237 občanského soudního řádu pro řešení právní otázky v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nevyřešené, „zda se na skutkovou situaci, kdy se jedná o totožný nemovitý majetek při podání dvou samostatných, avšak obsahově identických přihlášek soupisu majetku vícero spoluvlastníků, resp. oprávněných osob, aplikuje omezení dle ust. § 7 odst. 5 zákona č. [212/2009](#) Sb.“. Namítá, že odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) toto ustanovení, podle něž výše vypořádání nesmí převýšit celkem částku 2.000.000,- Kč, a to i v případě, je-li více oprávněných osob, nesprávně interpretoval, když dovodil, že se jedná o dva samostatné nároky, které vycházejí ze dvou samostatně podaných a projednávaných žádostí sourozenců Ch., přičemž skutečnost, že se týkají stejného majetku, není rozhodná. Poukazuje na to, že sourozenci Ing. V. Ch. a B. Ch., provdaná M., podali v roce 1947 každý samostatnou přihlášku k soupisu majetku, avšak každý z nich v ní výslovně uvedl, že spoluvlastníkem poloviny majetku je druhý ze sourozenců, a v rámci dodatku, který byl ke každé přihlášce připojen, pak požádali, aby obě přihlášky byly projednány společně. Ing. V. Ch. ke své přihlášce doložil listiny prokazující vlastnictví předmětných nemovitostí a v rámci dodatku uvedl, že tyto doklady patří současně k přihlášce jeho sestry. Je tedy nepochybné, že ohledně jednoho souboru majetku byly podány dva formuláře přihlášek. Účastnice řízení má za to, že maximální výši vypořádání stanovenou v ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. [212/2009](#) Sb., tj. částku 2.000.000,- Kč, je třeba vždy vztahovat k jednomu majetku, a to bez ohledu na počet jeho spoluvlastníků a počet formulářů přihlášek podaných ohledně tohoto majetku v roce 1947, a že tuto částku jako zákonnou maximální výši vypořádání nelze v žádném případě překročit. Dodala, že smyslem zákona č. [212/2009](#) Sb. je toliko zmírnění majetkových křivd, a to s ohledem na hospodářské možnosti státu, což nemůže být považováno za diskriminaci. Navrhla, aby odvolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) dovolání projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb. a čl. II bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb.). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou - státem jako účastníkem řízení, za něž jedná pověřená zaměstnankyně s právnickým vzděláním [§ 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř.], ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř. pro řešení právní otázky určení výše vypořádání podle ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. [212/2009](#) Sb. v případě, kdy každý ze spoluvlastníků podal samostatnou přihlášku k soupisu totožného nemovitého majetku zanechaného na Podkarpatské Rusi podle vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n. a kdy nárok na poskytnutí finančního vypořádání za tento majetek uplatnilo více oprávněných osob, která v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Nesprávné právní posouzení věci může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. [212/2009](#) Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik, ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [212/2009](#) Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik, tento zákon upravuje způsob zmírnění majetkových křivd (dále jen „vypořádání“) občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali jako státní občané Československé republiky na Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik.

Podle ustanovení § 3 citovaného zákona oprávněnou osobou je fyzická osoba, která splňuje následující podmínky: a) byla státním občanem Československé republiky ke dni 29. června 1945 nebo toto občanství získala na základě souhlasu Ministerstva vnitra s opcí pro československé státní občanství podanou ve lhůtě do 1. března 1946, b) je občanem České republiky ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, c) zanechala v období od 29. září 1938 na Podkarpatské Rusi svůj nemovitý majetek a pozbyla jej do 23. května 1945, nebo zanechala, anebo pozbyla svůj nemovitý majetek na území Podkarpatské Rusi v souvislosti se smluvním postoupením tohoto území Svazu sovětských socialistických republik (dále jen „nemovitost“) a je schopna tyto skutečnosti doložit způsobem uvedeným v § 6 tohoto zákona (odst. 1). Naplní-li oprávněná osoba podmínky uvedené v odstavci 1, má na vypořádání a jeho vyplacení nárok. Řádně a včas uplatněný nárok, pokud o něm nebylo rozhodnuto nebo pokud ještě nedošlo k výplatě vypořádání, přechází v případě úmrtí oprávněné osoby jen na osoby uvedené v odstavci 3. Nejsou-li tyto osoby, pak nárok zaniká (odst. 2). Zemřela-li fyzická osoba splňující podmínky odstavce 1 písm. a) a c) nebo byla prohlášena za mrtvou a byla v den smrti nebo v den, k němuž byla prohlášena za mrtvou, občanem Československé republiky, Československé socialistické republiky, České socialistické republiky nebo České republiky, jsou dále oprávněnými osobami její manžel a děti, každý z nich stejných dílem, pokud jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona občany České republiky (odst. 3). Oprávněným osobám podle odstavce 3 se vypořádání podle tohoto zákona poskytne i v případě, že oprávněná osoba podle odstavce 1 nesplňuje podmínky státního občanství podle odstavce 1 písm. a), protože zemřela v období od 29. září 1938 do 29. června 1945, nebo byla prohlášena za mrtvou v důsledku rasové perzekuce, nebo zapojení do odbojové činnosti, a den úmrtí byl stanoven v období od 29. září 1938 do 29. června 1945, pokud ke dni smrti nebo prohlášení za mrtvou je takovou osobu možné považovat za československého státního občana a tato osoba by splnila podmínku uvedenou v odstavci 1 písm. c) (odst. 4).

Povinnou osobou pro vypořádání a jeho vyplacení je stát. Za stát jedná Ministerstvo vnitra jako příslušná organizační jednotka státu. Povinná osoba rozhoduje o vypořádání v řízení na návrh oprávněné osoby. Na řízení podle tohoto zákona použije povinná osoba, pokud tento zákon nestanoví jinak, správní řád. Stát je účastníkem správního řízení podle tohoto zákona (§ 4 odst. 1 a 2).

Nárok na vypořádání uplatní oprávněná osoba formou písemné žádosti s přílohami podanou ve lhůtě podle § 5 odst. 1. V žádosti oprávněná osoba uvede vedle svých nacionálií i údaje o nemovitosti, za kterou odškodnění žádá, a popis konkrétní události, která vedla k zanechání nemovitosti na Podkarpatské Rusi (§ 6 odst. 1). K žádosti oprávněná osoba přiloží: a) listiny prokazující státní občanství podle § 3, b) kopii platného občanského průkazu prokazující občanství České republiky, c) popis nemovitosti a jejího příslušenství kupříkladu údaje o katastrálním území, číslu knihovní vložky, druhu nemovitosti, zastavěné ploše, roku výstavby, výměře pozemků, účelového určení pozemků, spoluvlastnických poměrech, d) přihlášku k náhradě, kterou je povinný soupis nemovitého majetku podle zvláštních právních předpisů (§ 6 odst. 2). Ocenění nebo cenu nemovitosti prokáže oprávněná osoba přihláškou k náhradě, kupní, darovací nebo obdobnou smlouvou nebo listinou, která má podle současného právního řádu charakter veřejné listiny (§ 6 odst. 6).

Vypořádání vyplácí oprávněné osobě povinná osoba v penězích (§ 7 odst. 1). Výše vypořádání se určí z ceny nemovitosti, která je uvedena v přihlášce k náhradě, vynásobené indexem 10 (§ 7 odst. 2). V případě, že oprávněná osoba byla již odškodněna podle dosavadních právních předpisů a podala žádost o odškodnění podle tohoto zákona, bude výše odškodnění stanovena jako rozdíl částky vypočtené podle odstavců 2 a 3 a částky odškodnění vyplacené oprávněné osobě podle dosavadních právních předpisů (§ 7 odst. 4). Výše vypořádání nesmí převýšit celkem částku 2 000 000 Kč, a to i v případě, je-li více oprávněných osob (§ 7 odst. 5).

V Důvodové zprávě k zákonu č. [212/2009](#) Sb. se v její obecné ani zvláštní části k ustanovení § 7 odst.

5 nic neuvádí. V Důvodové zprávě k zákonu č. [121/2012](#) Sb., jímž byl tento zákon s účinností od 1. 5. 2012 novelizován, je ve zvláštní části uvedeno: „Přestože zákon má několik dalších minimálně diskutabilních bodů (vyloučení vnuků z odškodnění, když původní majitelé i jejich děti ne vlastní vinou odškodnění neobdrželi a zemřeli, stanovení max. hranice 2.000.000,- Kč na jednotlivé případy, nízký index /10/ na inflační nárůst cen, odmítnutí vyplacení vypořádání v případě, kdy žadatel zemře během správního řízení apod.), jeví se jako nutné upravit alespoň zmíněné ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) do navrhované podoby“.

Podle ustanovení § 5 vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n., o soupisu československého majetku na Zakarpatské Ukrajině, přihláška k soupisu se podává trojmo na tiskopisech, jejichž vzor stanoví ministerstvo vnitra vyhláškou v Úředním listě republiky Československé (odst. 1). Přihláška má obsahovati zejména a) osobní údaje strany, údaje o její národnosti, státním občanství, bydlišti, po případě dřívějším bydlišti na Zakarpatské Ukrajině, o dni, kdy strana opustila území Zakarpatské Ukrajiny a za jakých okolností se tak stalo, b) popis nemovitého majetku zanechaného na Zakarpatské Ukrajině a jeho příslušenství (zejména údaje o katastrálním území, čísle knihovní vložky, druhu budov, roku výstavby, zastavěné ploše, výměře pozemků, druhu kultury, spoluvlastnických poměrech aj.), jakož i údaj, zda strana je knihovním nebo mimoknihovním vlastníkem, c) popis jiných majetkových předmětů a práv, d) údaje o dlužích a břemenech na majetku vázoucích, e) údaj o obecné ceně přihlášeného majetku ke dni 21. května 1938, f) prohlášení, zda, kdy a kde podala strana již dříve přihlášku, zda a od koho obdržela náhradu, zálohu nebo podporu a v jaké výši (odst. 2).

Výkladem citovaných ustanovení zákona č. [212/2009](#) Sb., ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb., s přihlédnutím k ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n., nelze než dovodit, že tento zákon upravuje - jak to vyplývá z jeho ustanovení § 1 - vypořádání občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali jako státní občané Československé republiky na Podkarpatské Rusi, a nikoliv vypořádání za každou přihlášku k soupisu majetku podanou podílovým spoluvlastníkem tohoto majetku, přičemž pro určení výše finančního vypořádání za tento majetek zákon jako rozhodující pokládá okruh a cenu nemovitostí uvedených v přihlášce k soupisu podle citovaného vládního nařízení (jak dovolací soud dovedl v rozsudku ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 28 Cdo 2613/2015), vynásobené indexem 10 (srov. § 7 odst. 2); výše vypořádání (za okruh a cenu nemovitostí), jak zákon stanoví v ustanovení § 7 odst. 5, nesmí převýšit celkem částku 2.000.000,- Kč, a to i v případě, je-li více oprávněných osob. Maximální výši vypořádání stanovenou v ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. [212/2009](#) Sb., ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb., tj. částku 2.000.000,- Kč, je tedy třeba vždy vztahovat k celku nemovitého majetku (okruhu a ceně nemovitostí uvedených v přihlášce k soupisu) zanechaného na Podkarpatské Rusi, a to bez ohledu na počet jeho (tehdejších) spoluvlastníků a počet přihlášek k soupisu nemovitého majetku podle citovaného vládního nařízení, přičemž „tuto částku jako zákonnou maximální výši vypořádání nelze v žádném případě překročit“, jak dovolatelka namítá. Dovolací soud proto nesouhlasí ani s názorem odvolacího soudu, že „z ustanovení § 7 odst. 5 zákona není zřejmé, jaký byl ve vztahu k maximální hranici 2.000.000,- Kč skutečný záměr zákonodárce, tedy ve vztahu ke kterým konkrétním okolnostem či podmínkám lze uvedenou hranici považovat za nepřekročitelnou“, neboť to bez pochybností vyplývá z celého kontextu tohoto zákona, včetně Důvodové zprávy k jeho novele, tj. k zákonu č. [121/2012](#) Sb.

V posuzované věci bylo zjištěno, že otec žalobců a) a b) Ing. V. Ch. a matka žalobců c) a d) B. Ch., provdaná M., podali v roce 1947 podle vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n. každý samostatnou přihlášku k soupisu nemovitého majetku zanechaného jejich právními předchůdci na Podkarpatské Rusi, v nichž každý z nich výslovně uvedl, že je spoluvlastníkem jedné poloviny majetku, přičemž v rámci dodatku k tomuto soupisu požádali, aby obě přihlášky byly projednány společně.

Pakliže tedy v posuzované věci uplatnili nárok na vypořádání podle citovaného zákona za nemovitý

majetek zanechaný na Podkarpatské Rusi u státu celkem čtyři oprávněné osoby, a to žalobci a) a b) po jejich otci Ing. V. Ch., který v přihlášce k soupisu nemovitého majetku podle vládního nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n. výslovně uvedl, že je spoluvlastníkem jedné poloviny majetku, a žalobci c) a d) po jejich matce B. Ch., provdané M., která v přihlášce k soupisu nemovitého majetku podle citovaného vládního nařízení taktéž uvedla, že je spoluvlastníkem jedné poloviny téhož nemovitého majetku, pak podle ustanovení § 7 odst. 5 zákona č. [212/2009](#) Sb., ve znění zákona č. [121/2012](#) Sb., připadá na každou z těchto oprávněných osob (na každého ze žalobců) finanční vypořádání ve výši jedné čtvrtiny z celkové hodnoty nemovitého majetku, vynásobené indexem 10, která nesmí převýšit celkem částku 2.000.000,- Kč.

Právní závěr odvolacího soudu (stejně jako soudu prvního stupně), že za zjištěného skutkového stavu připadá na každou z oprávněných osob (každému ze žalobců) vypořádání podle citovaného zákona ve výši 1.000.000,- Kč, resp. částka snižená o již vyplacenou částku ve výši 136.250,- Kč každému ze žalobců, tedy částka 863.750,- Kč, je tudíž nesprávný.

Dovolací soud dále dodává, že přijetím zákona č. [212/2009](#) Sb. coby restitučního předpisu, byť s odstupem 20 let, se demokratická společnost snaží alespoň o částečné zmírnění následků majetkových křivd občanům České republiky, k nimž došlo zanecháním nemovitého majetku na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik. Ústavní soud k aplikaci tohoto zákona v usnesení ze dne 26. 5. 2011, sp. zn. II. ÚS 3241/10, uvedl, že „je věcí státu, aby určil, za jakých podmínek budou poškozené osoby odškodněny. Zákonodárce tak může stanovit nejen okruh oprávněných osob, ale i rozsah majetku a časové limity restitucí. Při stanovení rozsahu odškodnění je zákonodárce pouze limitován zákazem libovůle. Pokud tedy zákonodárce vymezil rozsah odškodnění ve speciálním zákonu, soud je povinen podle těchto ustanovení postupovat a nemůže nahrazovat vůli zákonodárce a stanovovat další náhrady, případně rozšiřovat okruh oprávněných osob, které nejsou ve speciálních předpisech uvedeny....Není možné přitom přehlížet, že ke vzniku majetkových křivd nedošlo v důsledku vydání restitučních předpisů, ale v souvislosti se samotným aktem (mezinárodní smlouvou), na jehož základě bylo území Podkarpatské Rusi přenecháno jinému státu“.

Stanoví-li citovaný zákon v ustanovení § 7 odst. 5, že výše vypořádání nesmí převýšit celkem částku 2.000.000,- Kč, a to i v případě, je-li více oprávněných osob, pak v dané věci nelze vycházet ze závěrů uvedených v nálezech Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2008, sp. zn. I. ÚS 274/04, ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 1012/07, ze dne 5. 3. 2009, sp. zn. I. ÚS 515/06, a ze dne 5. 3. 2014, sp. zn. I. ÚS 2430/13, na něž při svém rozhodnutí odvolací soud odkázal a v nichž Ústavní soud zaujal názor, podle kterého „je ke splnění cíle restitucí nutné, aby soudy interpretovaly restituční zákony co nejvstřícněji v duchu snahy o zmírnění některých majetkových křivd, v jejichž důsledku k odnětí majetku došlo, a pokud interpretace restitučního předpisu vede k pochybnostem, zda na jeho základě má být minulá křivda napravena, či nikoli, je namístě křivdu napravit“.

Protože rozsudek odvolacího soudu není ve výroku o věci samé správný a protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozhodnutí odvolacího soudu, Nejvyšší soud je v tomto výroku, jakož i v závislých výrociích o náhradě nákladů řízení zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Přebírání důkazů z trestního řízení před správními soudy](#)
- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)